

Statkraft AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Vår dato: 04.06.2015
Vår ref.: 200700445-81
Arkiv: 315 / 155.Z
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Ragnhild Stokker

Vurdering av konsesjonsplikt for opprustning av Øvre Røssåga kraftverk, Hemnes kommune i Nordland

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at opprustningen av Øvre Røssåga kraftverk ikke trenger egen konsesjon etter vannressursloven § 8.

NVE kan i medhold av eksisterende vilkår følge opp videre planlegging, bygging og drift av det nye anlegget. Dersom anleggsarbeidene medfører arealbruk som ikke er vurdert og godkjent i vårt vedtak av 19.05.2014, skal ny detaljplan sendes NVE og godkjennes før anleggsarbeidene settes i gang.

Bakgrunn

I brev av 27.03.2015 ber Statkraft om at NVE avklarer om planlagt opprustning av Øvre Røssåga er konsesjonspliktig etter vannressursloven § 8.

Eksisterende konsesjon

Reguleringen av Røssågavassdraget var en såkalt statsregulering, og utbyggingen (investeringsbeslutningen) ble først vedtatt i Stortinget i 1949. Reguleringsbestemmelsene ble fastsatt i 1954, og dette regnes som gjeldene konsesjonstidspunkt. Konsesjonen er gitt etter reguleringsloven, og omfatter konsesjon til kraftverkene. Juridisk omfattes derfor Øvre Røssåga kraftverk av gjeldende konsesjonsvilkår for reguleringen av Røssågavassdraget. I januar 2010 ble vilkår om "Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v." tatt inn som et nytt vilkår etter søknad fra Statkraft. Dette vilkåret var ikke utviklet som standardvilkår i 1954 da konsesjonen ble gitt.

Orientering om tiltaket

De tre aggregatene i Øvre Røssåga er fra 1962, har til sammen en installert effekt på 165 MW og en samlet ytelse på 187,5 MVA. Med denne installasjonen har maksimal vannføring gjennom kraftverket

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

vært ca 145 m³/s. Statkraft har teoretisk beregnet at dersom det hadde vært mulig å utnytte eksisterende anlegg maksimalt, ville slukeevnen for dagens anlegg ligget tett oppunder 160 m³/s.

Det er nå behov for utskifting av slitt apparatur og oppgradering av maskindeler. Bl.a. skal det skiftes løpehjul i alle turbinene. Ny utløpstunnel og rehabilitering av tilløpstunnelen vil redusere falltapet. Etter disse tiltakene vil samlet installert effekt øke til 180 MW og den samlede ytelsen vil øke til 210 MVA. Maksimal slukeevne i kraftverket vil bli 160 m³/s, altså det samme som en teoretisk kunne hatt dersom en hadde kunnet utnytte eksisterende installasjon maksimalt fra start. I praksis vil maksimal vannføring ut av kraftverket nå øke med ca 10 % sammenlignet med situasjonen de siste drøyt 50 årene.

Virkninger i vassdraget

Statkraft oppgir at de selv pålagte restriksjonene om å holde stabil vannstand i Stormyrmagasinet innenfor et bånd på 50 cm vil opprettholdes, og mener at vannstandsendingene i Stormyrbassenget kan bli enda mindre enn tidligere.

I perioder vil det imidlertid bli noe større gjennomstrømning av vann gjennom Stormyrbassenget sammenlignet med tidligere normalsituasjon. Statkraft mener dette ikke vil endre nevneverdig på forholdene for plante- og dyresamfunnene knyttet til vannet og heller ikke vil virke negativt på friluftslivsinteressene i området. Etter Statkrafts syn kan enda mer stabil vannstand tvert imot være gunstig, bla. for fuglenes hekking på øyer og langs vannkanten.

Saksbehandling

NVE anser at saken er tilstrekkelig opplyst gjennom saksbehandling i forbindelse med konsesjonspliktavurdering av nytt Nedre Røssåga kraftverk, behandling av detaljplaner og den pågående saken om revisjon av vilkårene for Røssågavassdraget.

NVEs vurdering

I vår vurdering forholder vi oss til hva som vil bli reelle endringer i vassdraget. Teoretiske beregninger av hva som kunne vært maksimal slukeevne i kraftverket i de forløpne 50 årene dersom anlegget hadde vært konstruert på en bedre måte, har ingen relevans for konsesjonspliktavurdering etter vannressursloven § 8.

Det følger av vannressursloven § 8 at ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget uten å ha konsesjon. Når det gjelder opprustning og utvidelse av eksisterende kraftverk er det nye virkninger i forhold til eksisterende situasjon som skal vurderes. Ved en konsesjonspliktavurdering er det ellers kun negative virkninger som skal vurderes ("skade eller ulempe"), og primært skal det sees på virkninger i selve vannstrengen.

NVE anser at den reelle økningen i slukeevne i Øvre Røssåga vil bli begrenset. Vi kan ikke se at økning i slukeevnen i Øvre Røssåga på ca 10 % kan ha nevneverdige negative virkninger for allmenne interesser isolert sett.

Opprustningen av Øvre Røssåga er imidlertid et ledd i en samlet oppgradering av kraftanleggene i vassdraget. I tillegg til opprustning av Øvre Røssåga bygges nytt Nedre Røssåga kraftverk, også med økt slukeevne i forhold til i dag. Vannstanden og vannstrømmen gjennom Stormyrbassenget påvirkes både av Øvre og Nedre Røssåga kraftverk. Økt slukeevne i Nedre Røssåga vil ha større betydning både for gjennomstrømmingen i Stormyrbassenget og for reguleringen av Røssvatnet enn økt slukeevne i Øvre Røssåga.

Gjennom det pågående arbeidet med revisjon av vilkårene for reguleringen av Røssåga vil NVE gjøre en samlet vurdering av forholdene i hele vassdraget. En sentral del av revisjonsprosessen vil være å vurdere om det er nødvendig å sette restriksjoner på manøvreringen av magasinene, kraftverksdriften og/eller pålegge minstevannføring.

NVE mener at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i det berørte området er godt nok til å kunne avgjøre spørsmålet om konsesjonsplikt, sett i forhold til prosjektets omfang og risiko for skade jf. naturmangfoldloven § 8.

Etter vår vurdering vil ikke det planlagte tiltaket medføre endring av den økologiske tilstanden i Røssåga og det er dermed ikke relevant med en vurdering etter vannforskriften § 12.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at opprustningen av Øvre Røssåga kraftverk ikke trenger egen konsesjon etter vannressursloven § 8.

NVE kan i medhold av eksisterende vilkår følge opp videre planlegging, bygging og drift av det nye anlegget. Dersom anleggsarbeidene medfører arealbruk som ikke er vurdert og godkjent i vårt vedtak av 19.05.2014, skal ny detaljplan sendes NVE og godkjennes før anleggsarbeidene settes i gang.

Vedtaket forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med de opplysningene som er gitt. Dersom planene endres, må tiltaket vurderes på nytt. Iverksetting av konsesjonspliktig tiltak uten nødvendig konsesjon er straffbart etter vannressursloven § 63.

Denne avgjørelsen gjelder under forutsetning av at tiltaket settes i gang senest innen fem år fra vedtakets dato, jf. vannressursloven § 19. Det kan søkes om utsettelse én gang.

Anlegg som ikke er bygget i samsvar med planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater, jf. forskrift om elsertifikater § 9, 2. ledd, bokstav a.

Tiltakshaver er ansvarlig for eventuelle skader og ulemper for private interesser som følger av tiltaket.

Forholdet til energiloven

Det må søkes separat om konsesjon etter energiloven for bygging og drift av de oppgraderte høyspentanleggene ved Øvre Røssåga kraftverk. Denne prosessen er allerede satt i gang. NVE vil presisere at for vannkraftanlegg vurderes virkninger for natur og miljø etter vannressursloven og/eller vassdragsreguleringsloven, ikke etter energiloven.

Forholdet til forurensningsloven

NVE har ikke myndighet til å gi tillatelse etter forurensningsloven. Det må sendes egen søknad til Fylkesmannen i Nordland om nødvendig avklaring etter forurensningsloven for anleggsfasen.

Om klage og klagerett

Klageberettigede kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland
Hemnes kommune
Statkraft Energi AS v/Jan Riise